

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
ZAVOD ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
TUZLANSKOG KANTONA
TUZLA**

Na osnovu člana 8. stav (1) Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/14), člana 7. stav (3) i (4) Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 66/16), člana 52. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj: 46/10 i 75/13) i člana 12. Statuta Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona ("Službene novine TK", broj: 4/16), direktor Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona objavljuje

JAVNI POZIV

za dostavu ponuda za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma kolorektalnog sistema - test okultnog fekalnog krvarenja (fecal occult blood test – FOBT)

Sredstva za realizaciju usluga iz Programa prevencije karcinoma kolorektalnog sistema na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu (u daljem tekstu: Program prevencije) planirana su u Finansijskom planu Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za 2019. godinu („Službene novine TK“ broj: 18/18 i 4/19).

Imajući u vidu navedeno, pozivamo Vas da učestvujete u postupku dodjele ugovora o uslugama utvrđenim Pravilnikom o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B. Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 66/16).

1.NAZIV UGOVORNOG ORGANA

Ugovorni organ: Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona

Adresa: Franjevačka 36, 75 000 Tuzla

Identifikacioni broj: 4209190940005

Telefon: 035/300-601

Faks: 035/300-601

email: javnenabavke@zzotk.ba

2. OPIS PREDMETA NABAVKE I TEHNIČKE SPECIFIKACIJE

Predmet Javnog poziva je pružanje usluga iz Programa prevencije karcinoma kolorektalnog sistema na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu - test okultnog fekalnog krvarenja (fecal occult blood test – FOBT - u daljem tekstu: Program)

Usluge će se pružati osiguranim licima Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona i to za područje grada/opštine: Čelić, Doboј Istok, Gračanica, Gradačac, Kladanj, Lukavac, Sapna, Srebrenik, Teočak, Tuzla i Živinice i licima kojima je po drugom osnovu dano pravo na korištenje zdravstvene zaštite za 2019. godinu

U okviru Programa prevencije karcinoma kolorektalnog sistema utvrđeno je da će testiranje na okultno krvarenje (FOBT test) **vršiti timovi porodične medicine u domovima zdravlja**, kao i posebne karakteristike kao što su ciljne skupine lica - po starosti, porodičnom nasleđu oboljevanja, način organizacije i određivanje saradnika u realizaciji Programa prevencije i slično.

S tim u vezi, pravo na uspostavljanje ugovornog odnosa imaju ustanove koje ispunjavaju uslove propisane Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i drugim zakonskim i podzakonskim aktima i koje ispunjavaju uslove iz ovog Javnog poziva.

➤ **U pogledu sposobnosti za obavljanje profesionalne djelatnosti koja je predmet Javnog poziva, ponuđač mora ispunjavati minimalno sljedeće uslove:**

a) Da je ponuđač registrovan kod nadležnog organa za obavljanje djelatnosti koja je predmet nabavke;

Dokaz: Aktuelni izvod o registraciji iz sudskog registra i Rješenje nadležnog organa o ispunjavanju uslova iz člana 55. stav 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine FBiH" broj: 46/10 i 75/13).

b) Da se ponuđač ne nalazi u sukobu interesa;

Dokaz: Izjava ovlaštenog lica da ponuđač nije u sukobu interesa popunjenu u skladu sa članom 52. stav 2. Zakona (prilog: Aneks 2), ovjerenu kod nadležnog organa u formi i na način propisan Zakonom.

c) Da je ponuđač ispunio obaveze u vezi s plaćanjem direktnih poreza, penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i osiguranja od nezaposlenosti, u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini;

Dokaz: Uvjerenje nadležnih institucija, izdato za potrebe prijave na predmetni Javni poziv, kojim se potvrđuje da je kandidat/ponuđač izmirio dospjele obaveze, u vezi sa plaćanjem direktnih poreza i doprinosa iz obveznog osiguranja (penzijsko i invalidsko osiguranje, zdravstveno osiguranje i osiguranje od nezaposlenosti).

Obaveze moraju biti izmirene zaključeno sa 31.08.2019. godine.

d) Da je ponuđač ispunio obaveze u vezi sa plaćanjem indirektnih poreza, u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini;

Dokaz: Uvjerenje nadležnih institucija, izdato za potrebe prijave na predmetni Javni poziv, da je kandidat/ponuđač izmirio dospjele obaveze u vezi sa plaćanjem indirektnih poreza. Porezi moraju biti izmireni zaključeno sa 31.08.2019. godine.

U slučaju da Zdravstvena ustanova nije u sistemu PDV-a, obavezna je dostaviti Uvjerenje nadležnog organa da ista nije u sistemu PDV-a.

e) U slučaju da ponuđač u svojoj ponudi naznači da će dio ugovora dati podugovaraču, mora se izjasniti koji dio (opisno ili procentualno) će dati podugovaraču, a prema slijedećem redu prioriteta:

- ugovorom sa drugom ugovornom zdravstvenom ustanovom Zavoda,
- ugovorom o dopunskom radu sa zdravstvenim radnicima iz javne prakse.

Dokaz: Izjava odgovornog lica da li planira predmet javne nabavke prenijeti na podugovarača (prilog: Aneks 3).

- f) Da će zdravstvena ustanova osiguranom licu pružiti predmetnu uslugu odmah, a najkasnije u roku do 30 dana od dana javljanja osiguranika u Zdravstvenu ustanovu;

Dokaz: Izjava da će se osiguranom licu pružiti uslugu odmah, a najkasnije u roku do 30 dana od dana javljanja osiguranika u Zdravstvenu ustanovu (Aneks 4).

- g) Da će zdravstvena ustanova postupati u skladu sa odredbama Programa prevencije;

Dokaz: Izjava da će se zdravstvena ustanova postupati u skladu sa odredbama Programa prevencije (Aneks 5).

Napomene:

Ponuđač je obavezan dostaviti dokaze iz tačke 2. pod a), b), c) i d) u originalu ili ovjerenim kopijama originala od strane nadležnog organa ili notara, pri čemu ovjera ne može biti starija od tri mjeseca od dana dostave ponude.

Dokaze iz tačke 2. pod e), f) i g) je potrebno da ovjeri samo ponuđač potpisom ovlaštene osobe kao i pečatom Ustanove.

Maksimalna jedinična cijena koju priznaje Zavod za:

- test okultnog fekalnog krvarenja (FOBT) - je u iznosu do 23 KM.

Shodno tome, potrebno je da prilikom formiranja ponude navedeno imate u vidu, a s obzirom na kriterij za izbor ponude utvrđen u tački 4. ovog Javnog poziva.

Ugovorni organ će sa odabranim ponuđačem/ponuđačima zaključiti ugovor na programirani/maksimalni broj usluga, a pri čemu će se realizacija ugovora vršiti na osnovu izvršenog broja usluga po utvrđenim cijenama nakon izvršenih pregovora, maksimalno do kumulativno ugovorenog broja usluga za odnosni period.

Pored dokaza koji se odnose na sposobnost za obavljanje usluga koje su predmet Javnog poziva, ponuđač je u obavezi dostaviti sljedeće:

- Aneks 6. – Podaci o ponuđaču,
- Aneks 7. – Izjava za komunikaciju,
- Aneks 8. – Izjava o prihvatanju teksta nacrta ugovora,
- Aneks 9. – Izjava o povjerljivosti i tajnosti svih ličnih podataka osiguranih lica.

Svi Aneksi Javnog poziva moraju biti potpisani i ovjereni od strane ponuđača.

Stranice ponude moraju biti numerisane odnosno označene brojem na način da je vidljiv redni broj stranice.

Prilikom sačinjavanja ponude ponuđači su obavezni da koriste Anekse koji su prilog Javnog poziva.

3. PROCIJENJENA VRIJEDNOST NABAVKE

Procijenjena vrijednost nabavke iznosi do 62.123 KM.

4. KRITERIJ ZA IZBOR PONUDE

Kriterij za izbor je najniža cijena usluge.

Konačna dodjela ugovora za realizaciju predmetnih usluga po dostavljenim ponudama, u

slučaju da ponude dostavi dva ili više ponuđača koji ispunjavaju kriterije ovog Javnog poziva nakon obavljenih pregovora, izvršit će se u skladu sa mogućnostima ponuđača, a uvažavajući teritorijalnu udaljenost pružaoca i korisnika usluga.

5. IZJAVA IZ ČLANA 52. STAV (2) ZAKONA

Ponuda svakog ponuđača koji se nalazi u sukobu interesa, kao i ponuda ponuđača koji je sadašnjem ili bivšem zaposleniku ugovornog organa dao ili je spremjan dati mito u obliku novčanih sredstava ili u bilo kojem nenovčanom obliku, s ciljem ostvarivanja uticaja na radnju, odluku ili tok postupka javne nabavke biti će odbijena u skladu sa važećim propisima u Bosni i Hercegovini, u tom slučaju ugovorni organ će u pisanoj formi obavijestiti ponuđača i Agenciju o odbijanju takve ponude, kao i razlozima odbijanja.

Svaki ponuđač dužan je potpisati izjavu iz tačke 2. pod (b) Javnog poziva.

6. NAČIN DOSTAVLJANJA PONUDA

Ponuđači snose sve troškove u vezi sa pripremom i dostavljanjem njihovih ponuda. Cijena ponude se mora navesti u konvertibilnim markama. Cijena se piše brojčano. U cijenu ponude bez poreza na dodatnu vrijednost moraju biti uračunati svi troškovi.

Ponuda treba biti napisana neizbrisivom tintom. Ponuda mora biti čvrsto uvezana da se onemogući naknadno vađenje ili umetanje listova. Stav Agencije za javne nabavke je da se: „**pod čvrstim uvezom podrazumijeva ponuda uvezana odnosno ukoričena u knjigu ili ponuda, na neki drugi način, uvezana u cjelinu i uz to osigurana jamstvenikom čija su oba kraja na prvoj ili posljednjoj strani pričvršćena utisnutim žigom ili naljepnicom ovjerenom pečatom ponuđača a u svrhu izbjegavanja manipulisanja stranicama ponude**“, tako da je potrebno da ponuda bude uvezana na način kako je i navedeno u Stavu Agencije za javne nabavke.

Stranice ponude moraju biti numerisane odnosno označene brojem na način da je vidljiv redni broj stranice. Izuzetno, ponuda neće biti odbačena ukoliko su listovi ponude numerisani na način da je obezbjeden kontinuitet numerisanja, te će se smatrati manjim odstupanjem koje ne mijenja, niti se bitno udaljava od karakteristika, uslova i drugih zahtjeva utvrđenih u obavještenju o nabavci i tenderskom dokumentacijom.

Ponude se mogu dostaviti lično na Pisarnicu Zavoda zdravstvenog osiguranja TK ili putem pošte.

Ponuđač dostavlja ponudu koja treba biti zapečaćena u neprovidnoj koverti, sa pečatom ili potpisom ponuđača.

6.1. IZMJENA ILI DOPUNA PONUDE I ODUSTAJANJE OD PONUDE

U skladu sa članom 57. stav (2) Zakona o javnim nabavkama ponuđač može prije isteka roka za dostavu ponuda svoju ponudu izmjeniti, dopuniti ili od nje odustati.

Izmjena i/ili dopuna ponude dostavlja se na isti način kao i osnovna ponuda s obaveznom naznakom da se radi o izmjeni i/ili dopuni ponude.

Ponuđač može do isteka roka za dostavu ponude pisanom izjavom odustati od svoje dostavljene ponude. Pisana izjava se dostavlja na isti način kao i ponuda s obaveznom naznakom da se radi o odustajanju od ponude. U tom slučaju neotvorena ponuda se vraća ponuđaču.

7. ADRESA NA KOJU SE DOSTAVLJAJU PONUDE

Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona, Franjevačka 36, 75000 Tuzla.

8. PERIOD ZAKLJUČIVANJA UGOVORA

Ugovor se zaključuje na period do 31.12.2019. godine.

9. KRAJNJI ROK ZA DOSTAVU PONUDA

Ponude se dostavljaju do 31.10.2019. godine.

10. PROVOĐENJE PREGOVORA

Za predmetnu nabavku je predviđeno pregovaranje.

Zavod će provesti pregovaranje sa ponuđačima čije ponude budu ispunjavale formalno pravne uslove i koje budu prihvачene kao ispravne, u terminima koji će biti utvrđeni naknadno.

Pregovori će se provesti u skladu sa članom 9. Pravilnika o postupku dodjele ugovora o uslugama iz Aneksa II. Dio B Zakona o javnim nabavkama ("Službeni glasnik BiH", broj: 66/16).

11. KONTAKT OSOBA

Emir Suljić, dipl.ecc.
Tel.: 035 300 601
e-mail: javnenabavke@zzotk.ba

12. ANEKSI:

- Aneks 1. – Aplikacija na pružanje usluga rane dijagnostike karcinoma kolorektalnog sistema,
- Aneks 1.1. – Obrazac za cijenu,
- Aneks 2. – Pismena izjava iz člana 52. Zakona o javnim nabavkama,
- Aneks 3. – Izjava za podugovaranje,
- Aneks 4. – Izjava za rok pružanja usluga,
- Aneks 5. – Izjava za poštivanje odredbi Programa prevencije,
- Aneks 6. – Podaci o ponuđaču,
- Aneks 7. – Izjava za komunikaciju,
- Aneks 8. – Izjava o prihvatanju teksta nacrta Ugovora,
- Aneks 9. – Izjava o povjerljivosti i tajnosti svih ličnih podataka osiguranih lica,
- Prilog:
  - Program prevencije
  - Nacrt Ugovora (Napomena: Nacrt ugovora ponuđači nisu u obavezi dostavljati uz ponudu, ako i dostave isti neće biti predmetom razmatranja).

Broj: 04-1420-1545-406-1/18
Tuzla, 17.10.2019. godine

Zdravstvena ustanova: _____

**Aplikacija na pružanje usluga rane dijagnostike karcinoma karcinoma kolorektalnog sistema
test okultnog fekalnog krvarenja (FOBT)**

Redni broj	Općina/Grad	Program rane dijagnostike karcinoma kolorektalnog sistema	
		Programirani broj usluga	Aplikacija
0	1	2	3
1	Čelić	57	
2	Doboj Istok	74	
3	Gračanica	311	
4	Gradačac	241	
5	Kladanj	82	
6	Lukavac	317	
7	Sapna	53	
8	Srebrenik	254	
9	Teočak	44	
10	Tuzla	886	
11	Živinice	382	
UKUPNO		2.701	

M.P.

Ovlaštena osoba: _____

OBRAZAC ZA CIJENU PONUDE

Naziv ponuđača _____

Ponuda br. _____

Redni broj	Naziv usluge	Jedinica mjere	Jedinična cijena bez PDV-a
1	Rana dijagnostika karcinoma kolorektalnog sistema - test okultnog fekalnog krvarenja (FOBT)	usluga	

M.P.

Ovlaštena osoba: _____

**PISMENA IZJAVA
IZ ČLANA 52. ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA**

Ja, _____ (Ime i prezime), sa ličnom kartom broj: _____ izdatoj od _____, u svojstvu predstavnika _____ (Zdravstvena ustanova), ID broj: _____ čije sjedište se nalazi u _____ (Grad/općina) na adresi _____

(Ulica i broj), kao kandidat/ponuđač u postupku **dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu**, a kojeg provodi ugovorni organ Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za koje je objavljen Javni poziv o nabavci broj: 04-1420-1545-406-1/19 od 17.10.2019. godine, a u skladu sa članom 52. stav (2) Zakona o javnim nabavkama **pod punom materijalnom i kaznenom odgovornošću**:

IZJAVLJUJEM

1. Nisam ponudio mito nijednom licu uključenom u proces javne nabavke, u bilo kojoj fazi procesa javne nabavke.
2. Nisam dao, niti obećao dar, ili neku drugu povlasticu službenom ili odgovornom licu u ugovornom organu, uključujući i strano službeno lice ili međunarodnog službenika, u cilju obavljanja u okviru službene ovlasti, radnje koje ne bi trebalo da izvrši, ili se suzdržava od vršenja djela koje treba izvršiti on, ili neko ko posreduje pri takvom podmićivanju službenog ili odgovornog lica.
3. Nisam dao ili obećao dar ili neku drugu povlasticu službenom ili odgovornom licu u ugovornom organu uključujući i strano službeno lice ili međunarodnog službenika, u cilju da obavi u okviru svoje službene ovlasti, radnje koje bi trebalo da obavlja, ili se suzdržava od obavljanja radnji, koje ne treba izvršiti.
4. Nisam bio uključen u bilo kakve aktivnosti koje za cilj imaju korupciju u javnim nabavkama.
5. Nisam sudjelovao u bilo kakvoj radnji koja je za cilj imala korupciju u toku predmeta postupka javne nabavke.

Davanjem ove izjave, svjestan sam kaznene odgovornosti predviđene za krivična djela primanja i davanja mita i krivična djela protiv službene i druge odgovornosti i dužnosti utvrđene u Krivičnim zakonima Bosne i Hercegovine.

Ijavu dao ponuđač:

(Potpis i pečat ponuđača)

_____
(mjesto)

_____
(datum)

ANEKS

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

I Z J A V A.

Izjavljujemo da _____ (planiramo / ne planiramo) predmet javne nabavke u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu, prenijeti na podugovarača.

U slučaju da ponuđač u svojoj ponudi naznači da će dio ugovora dati podugovaraču, izjavom se obavezuje da će prilikom podugovaranja poštovati slijedeći red prioriteta:

1. ugovorom sa drugom ugovornom zdravstvenom ustanovom Zavoda,
2. ugovorom o dopunskom radu sa zdravstvenim radnicima iz javne prakse.

Izjašnjenje ponuđača - opisno ili procentualno – koji dio daje podugovaraču:

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

IZJAVA

Izjavljujemo da će se osiguranom licu pružiti ugovorene usluge odmah, a najkasnije u roku do 30 dana od dana javljanja osiguranika u Zdravstvenu ustanovu.

Izjava se daje u svrhu učestvovanja u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

IZJAVA

Izjavljujemo da ćemo postupati u skladu sa odredbama Programa prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

Izjava se daje u svrhu učestvovanja u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

Podaci o ponuđaču

1. Tačan naziv ponuđača:

---

2. Broj fiksnog telefona:

3. Broj mobilnog telefona (neobavezno):

4. Broj faksa:

5. e-mail:

web stranica: (neobavezno)

6. Sjedište ponuđača - Adresa:

---

7. Broj žiro-računa i naziv banke:

---

8. Ovlašteno lice za zastupanje ponuđača (stručno zvanje, ime, prezime, funkcija):

---

9. Ovlašteno lice za potpisivanje ugovora (stručno zvanje, ime, prezime, funkcija):

---

10. Ostali podaci koje ponuđač smatra bitnim za postupak (neobavezno):

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

ANEKS 7

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

IZJAVA O KOMUNIKACIJI IZMEĐU UGOVORNOG ORGANA I PONUĐAČA

Izjavljujem da smo saglasni da se sva komunikacija (Obavještenja, Odluke, Zapisnici i drugo) između nas kao ponuđača _____ i Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona kao Ugovornog organa, u vezi sa Javnim pozivom za koji dostavljamo ponudu, obavlja putem elektronske pošte, naš e-mail: _____, te se obavezuјemo da će navedena e-mail adresa biti u funkciji, te da ćemo svaki prijem e-maila od strane Ugovornog organa potvrditi.

Izjava se daje u svrhu učestvovanja u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

ANEKS 8

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

I Z J A V A

Izjavljujemo da prihvatamo tekst nacrta Ugovora iz priloga Javnog poziva za koji dostavljamo ponudu.

Izjava se daje u svrhu učestvovanja u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

(naziv ponuđača)

(adresa i sjedište ponuđača)

(mjesto)

(datum)

**IZJAVA
o povjerljivosti i tajnosti svih ličnih podataka osiguranih lica**

Izjavljujemo da prihvatamo da ćemo kao ugovorna Zdravstvena ustanova čuvati u tajnosti sve lične podatke osiguranih lica do kojih dolazimo prilikom postupanja po Ugovoru, a u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“ broj: 49/06, 76/11 i 89/11).

Izjava se daje u svrhu učestvovanja u postupku dodjele Ugovora za pružanje usluga po Programu prevencije karcinoma na području Tuzlanskog kantona za 2019. godinu.

M.P.

Ovlašteno lice ponuđača

PROGRAM

**RANE DIJAGNOSTIKE KARCINOMA DEBELOG CRIJEVA
za 2019. godinu**

1. Uvod

Program rane dijagnostike se može definisati kao otkrivanje specifičnih bolesti ili predisponirajućih stanja kod ljudi koji se čine zdravima. Usmjeren je na podgrupe unutar populacije za koje se zna da je u njima koncentrisan rizik.

Provodenje Programa rane dijagnostike karcinoma debelog crijeva trebao bi doprinijeti poboljšanju zdravlja populacije jer se preventivnim mjerama otkrivaju zločudni tumor debelog crijeva u ranom i ograničenom stadiju kada su izgledi za izlječenje veliki. Programom će biti obuhvaćena populacija pod prosječnim rizikom i bez specifičnih simptoma, u dobi od 50 do 74 godine.

Smatra se da će u razvijenim zemljama od raka debelog crijeva tokom života oboljeti oko 4,6% muškaraca i 3,2% žena, a odnos incidencije i mortaliteta između muškaraca i žena je 1,05:1.

Primjena testa na okultno fekalno krvarenje u ranoj detekciji raka debelog crijeva u kontroliranim studijama u SAD, Velikoj Britaniji, Danskoj i Švedskoj dovela je do pada relativne stope mortaliteta od 18% do 33%.

Aktivni program traženja karcinoma debelog crijeva može biti djelotvoran u prevenciji razvoja karcinoma debelog crijeva zbog činjenice da ih većina nastaje iz prethodno benignih adenoma, a vrijeme prelaska iz benigne u malignu fazu traje između 10 i 35 godina. Zahvaljujući tome moguće je pravovremeno otkrivanje i odstranjenje premalignih promjena. Zbog toga je prvi zadatok zdravstvene službe da se što više tumora otkrije u lokalizovanom stadiju bolesti, u kojem se može očekivati potpuno izlječenje u više od 85% oboljelih.

2. Epidemiologija karcinoma debelog crijeva

Karcinom debelog crijeva predstavlja, zbog stalnog porasta učestalosti, sve važniji dijagnostički i terapijski problem. Incidencija i smrtnost su u posljednjih tridesetak godina u stalnom porastu s prosječnom godišnjom stopom rasta od oko 3%, iako mortalitet raste sporije nego incidencija.

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona kolorektalni karcinom se nalazi na trećem mjestu po učestalosti među svim zločudnim tumorima i jedan je od rijetkih tumora čiju pojavu možemo na vrijeme spriječiti. Kod muškaraca je to najčešća lokalizacija karcinoma iza karcinoma pluća, a kod žena iza karcinoma dojke. Incidenca u populaciji Kantona kreće se oko 10%.

Osnovni razlog za kontinuirano visok mortalitet je stanje karcinoma debelog crijeva u trenutku uspostavljanja dijagnoze - manje od 10% svih karcinoma debelog crijeva lokalizovano je samo u zidu crijeva.

3. Faktori rizika za razvoj karcinoma debelog crijeva

Za nastanak kolorektalnog karcinoma odgovorna je složena interreakcija između nasljedne sklonosti i vanjskih faktora.

Rizik od razvoja ovog tumora zavisi od dobi i poznato je da rizik počinje rasti nakon četrdesetih sa značajnim porastom između 50-55 godine života. Svakom sljedećem dekadom života rizik se udvostručuje da bi na kraju dostigao eksponencijalni rast.

Poznato je da se 90% svih karcinoma nađe u osoba starijih od 50 godina. Svaka osoba starija od 50 godina nosi 5% rizika da će do starosti od 74 godine razviti karcinom debelog crijeva, odnosno 2,5% rizika da će umrijeti od karcinoma debelog crijeva. Simptomi koji ukazuju na razvoj karcinoma debelog crijeva su: okultno ili manifestno krvarenje, promjene u pražnjjenju crijeva, bolovi u trbuhi i slabokrvnost.

4. Metode ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva

Za rano otkrivanje raka debelog crijeva primjenjuju se različite metode. Najčešće korišteni dijagnostički testovi kojima je moguće otkriti bolest u premalignoj fazi, odnosno u fazi kurabilnog karcinoma su testovi okultnog fekalnog krvarenja (*fecal occult blood test-FOBT*), proktosigmoidoskopski i kolonoskopski pregled i irigografija s dvostrukim kontrastom te određivanje tumorskih markera.

Rano otkrivanje raka debelog crijeva testiranjem na okultno krvarenje u stolici (krvarenje koje se ne vidi okom) kod asimptomatske populacije pod prosječnim rizikom pokazalo se prikladnom metodom za rano otkrivanje raka debelog crijeva zbog jednostavnosti primjene i relativno niskih troškova metode u usporedbi s troškovima liječenja. U velikim populacijskim i kontroliranim studijama testiranja okultne krvi u stolici u ranom otkrivanju raka debelog crijeva, pozitivan test na okultno fekalno krvarenje zabilježen je u 1% do 5% ispitanika. Pozitivna reakcija indikacija je za daljnje dijagnostičke procedure, najčešće kolonoskopski pregled ili proktosigmoidoskopiju i irigografski pregled s dvostrukim kontrastom. Senzitivnost testa za rak debelog crijeva je oko 50%, a specifičnost 98%; prediktivna vrijednost pozitivnog testa na okultno fekalno krvarenje u otkrivanju raka debelog crijeva 5-10%, a za adenome 20 - 30%.

Sigmoidoskopija i kolonoskopija su invazivne dijagnostičke metode ali predstavljaju "zlatni standard" u dijagnostici promjena na debelom crijevu zbog visoke osjetljivosti u otkrivanju i najsitnijih promjena čak i onih manjih od 5 mm u prečniku, tako da se sve izrasline mogu otkriti u vrlo ranoj fazi bolesti. Ova metoda daje mogućnost endoskpskog uklanjanja nađenih promjena već tokom prvog pregleda tako da su najčešće ove dijagnostičke procedure istovremeno i terapijske.

5. Ciljevi Programa ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva

Opšti cilj programa:

1. smanjiti smrtnost od raka debelog crijeva;
2. smanjiti invalidnost, poboljšati kvalitet života i preživljavanje oboljelih;

Specifični ciljevi programa:

1. povećati broj novootkrivenih slučajeva raka debelog crijeva u ranoj fazi njegovog razvoja
2. postići optimalni obuhvat ciljane populacije;

6. Ciljna grupa

Ciljna grupa u okviru programa ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva su muškarci i žene u dobi od 50-74 godina starosti sa uobičajenim rizikom za razvoj karcinoma debelog crijeva.

7. Test za ranu dijagnostiku

1. Test na okultno krvarenje (FOBT)

FOBT test je laboratorijski test za dokazivanje prisustva skrivene (okultne) krvi u uzorku stolice. Okultno (skriveno) krvarenje se ne može vidjeti golim okom, a prisustvo krvi se otkriva uz pomoć hemijskih supstanci koje se koriste u ovom testu. U cilju ranog otkrivanja (skrininga) raka debelog crijeva, osobe koje imaju više od 50 godina i prosječan rizik za nastanak raka debelog creva trebaju bar jednom godišnje uraditi ovaj test. U proceni uzroka nejasne malokrvnosti-ovim testom se može dobiti informacija da li je malokrvnost (anemija) posledica krvarenja iz organa za varenje (npr. krvarenja iz čira...). FOBT ima mogućnost široke primjene, koristi se u cijelom svijetu za probir oboljelih, jer svi koji imaju jednu od tri uzorka stolice pozitivnu na prisutnost krvi u stolici, upućuju se na kolonoskopiju. Ovaj test se preporučuje svima strijema od 50 godina, a oni koji imaju u porodici rak debelog crijeva trebali bi se upućivati na ovaj test već nakon 40 godina života.

2. Kolonoskopija

Kod pozitivnih ispitanika na prikriveno fekalno krvarenje treba uraditi kolonoskopski pregled da bi se utvrdio uzrok prikrivenog krvarenja i mogući karcinom debelog crijeva. U osoba povišenog i visokog rizika za razvoj karcinoma debelog crijeva (lična anamneza kolorektalnog adenoma ili karcinoma, ulcerozni kolitis, Morbus Crohn), porodična anamneza polipoznih sindroma (FAP, Gardnerov, Turcotov, Peutz-Jeghersov sindrom, familijarna juvenilna polipoza, nepolipozni karcinom kolona, rođak u prvom koljenu s oboljelim od kolorektalnog karcinoma) potrebno je program ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva započeti u ranijoj dobi.

Kolonoskopskim i irigografskim pregledima s dvostrukim kontrastom otkriva se 90-95% raka debelog crijeva, ali se zbog teškoća provedbe i visoke cijene najčešće primjenjuje u praćenju visokorizičnih skupina i kao metoda dijagnostike kod pozitivnih ispitanika na okultno fekalno krvarenje.

8. Organizacija Programa ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva

Strategija poboljšanja rane detekcije karcinoma debelog crijeva podrazumijeva uključivanje zajednice, informisanje populacije o ranoj dijagnostici bolesti te edukaciju zdravstvenih radnika o programu rane dijagnostike.

Aktivnosti

- Prije početka i tokom provođenja skrininga, potrebno je informisati ciljanu populaciju o značaju ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva (JZU primarnog nivoa), putem zdravstveno vaspitnih letaka (koje će izraditi Zavod za javno zdravstvo) i drugih edukativnih aktivnosti koje će se sprovoditi u zdravstvenim ustanovama;

- Testiranje na okultno krvarenje (FOBT test) vršit će timovi porodične medicine u domovima zdravlja;
- U slučaju pozitivnog FOBT testa pacijenti će od strane porodičnog ljekara biti upućivani na kolonoskopiju (klinka za hirurgiju klinika za interne bolesti)
- Evidenciju o broju osoba kojima je urađen FOBT test, sa rezultatima istog vodit će timovi porodične medicine.
- Klinika za hirurgiju i Klinika za interne bolesti UKC-a Tuzla vodit će evidenciju o izvršenim preventivnim kolonoskopskim pregledima te nalazima kolonoskopskih pregleda, a izvještaj dostavljati Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona.
- Nakon obavljenog kolonoskopskog pregleda, nalaz će se pisati u dva primjerka od kojih jedan ostaje na klinici na kojoj je rađena pretraga, a drugi se daje pregledanoj osobi koja će ga dati na uvid svom ljekaru porodične medicine;

8. Praćenje i evaluacija programa

Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu Zavod) u saradnji sa zdravstvenim ustanovama će vršiti praćenje i evaluaciju Programa ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva na kreiranim obrascima za izvještavanje, koje su zdravstvene ustanove dužne dostavljati Zavodu i Zavodu zdravstvenog osiguranja mjesечно mjesecno, do 15. dana narednom za prethodni mjesec.

9. Izvještavanje

Zavod će izvještaj o izvršenim uslugama preventivnih pregleda dostavljati Zavodu zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona dva puta godišnje, u skladu sa ugovorom.

10. Finansiranje Programa

Finansiranje će se vršiti iz sredstava obaveznog zdravstvenog zdravstvenog osiguranja predviđenih Finansijskim planom Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona, za 2019. godinu.

11. Program ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva u 2019. godini

Prema osiguranim sredstvima, na području Kantona u 2019. godini predviđene usluge testiranja na okultno krvarenje i usluge kolonoskopija su prikazane u tabeli 1.

Tabela 1. Planirani broj preventivnih usluga (test na ukutno krvarenje) i kolonoskopija za područje Tuzlanskog kantona u 2019. godini

Općine	broj osiguranih lica (50-74 godina)	Vrijednost u KM	Cijena usluge u KM	Broj usluga
Banovići	7.310	3.725,82	23	162
Čelić	2.557	1.303,27	23	57
Doboj Istok	3.332	1.698,28	23	74
Gračanica	14.070	7.171,32	23	312
Gradačac	10.871	5.540,83	23	241
Kalesija	7.965	4.059,67	23	177
Kladanj	3.678	1.874,64	23	82
Lukavac	14.349	7.313,52	23	318
Sapna	2.385	1.215,61	23	53
Srebrenik	11.451	5.836,45	23	254
Teočak	1.964	1.001,03	23	44
Tuzla	40.020	20.397,74	23	887
Živinice	17.269	8.801,82	23	383
Ukupno FOBT	137.221 *	69.940	23	3.041
Ukupno kolonoskopije		30.060	155**	194

* broj osiguranih lica obuhvaćenih porodičnom medicinom (50-74 godine)

** cijena kolonoskopije po Federalnom tarifniku

12. **Rok provedbe:** Program će se realizovati u 2019. godini.
13. **Saradnici u realizaciji Programa:** Zavod za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona; Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona; Domovi zdravlja; UKC Tuzla
14. **Izvori sredstava:** Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona

Uputstv^e za popunjavanje tabele

kolona 1: upisati broj protokola
kolona 2: upisati JMBG pacijenta

kolona 3: upisati ime i prezime pacijenta
kolona 4: upisati spol pacijenta (1 - muško; 2 - žensko)

kolona 5: upisati naziv JZU iz koje je pacijent upućen na pregled
kolona 6: upisati mjesto boravka (općina) pacijenta

kolone 7-9: upisati broj "1" za odgovarajući nalaz

Na osnovu odredbi Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ broj: 39/14), Pravilnika o postupku dodjele ugovora iz Aneksa II dio B Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH“ broj: 66/16), Odluke Upravnog odbora o davanju saglasnosti na zaključivanje ugovora broj: _____ od _____ i Saglasnosti Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona broj: _____ od _____, saglasnošću volja između:

1. Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Zavod), koga zastupa direktor Mirsad Hodžić, dipl. ecc i
2. _____ (u daljem tekstu: Zdravstvena ustanova), koju zastupa direktor _____

dana _____.2019. godine zaključuje se

**Nacrt Ugovora
o realizaciji usluga iz Programa rane dijagnostike karcinoma kolorektalnog sistema
(FOBT test)**

Član 1.

Ovim Ugovorom Zdravstvena ustanova i Zavod regulišu međusobna prava i obaveze u vezi realizacije usluga iz Programa rane dijagnostike karcinoma kolorektalnog sistema za 2019. godinu (u daljem tekstu: Program) za uslugu test okultnog fekalnog krvarenja (fecal occult blood test – FOBT).

Program se nalazi u prilogu ovog Ugovora.

Član 2.

Zdravstvena ustanova se obavezuje da vrši realizaciju usluga u skladu sa Programom pri čemu će u saradnji sa timovima porodične medicine, obezbijediti podatke o rizičnim skupinama osiguranih lica sa područja grada/opštine _____ kojima će pružati predmetne usluge.

Podatke iz stava 1. ovog člana potrebno je obezbijediti vodeći računa o teritorijalnoj zastupljenosti osiguranih lica sa područja grada/opštine _____.

Član 3.

Zdravstvena ustanova se obavezuje da će usluge iz Programa obavljati za osigurana lica sa područja grada/opštine _____ do _____ usluga (prilog 1 Ugovora).

Član 4.

Zdravstvena ustanova se obavezuje da će usluge iz Programa obavljati po jediničnoj cijeni od _____ KM.

Ukupna vrijednost Ugovora iznosi do _____ KM.

Član 5.

Zdravstvena ustanova se obavezuje da će izvršiti preventivne usluge ranog otkrivanja karcinoma debelog crijeva u skladu sa Programom, te da će u slučaju pozitivnog FOBT testa uputiti pacijenta na kolonoskopski pregled u ustanovu sa kojom Zavod zaključi ugovor o realizaciji usluga iz Programa rane dijagnostike karcinoma kolorektalnog sistema (kolonoskopski test), a o čemu će Zdravstvena ustanova biti pravovremeno obaviještena.

Član 6.

Izvještaj o izvršenim preventivnim uslugama (FOBT test) Zdravstvena ustanova obavezna je dostaviti do 10. u mjesecu za prethodni mjesec Zavodu za javno zdravstvo Tuzlanskog kantona i Zavodu na Obrascima koji se nalaze u Prilogu ovog Ugovora.

Zavod se obavezuje da u roku od 30 dana od dana dostavljanja mjeseca Izvještaja, te analize istog, Zdravstvenoj ustanovi izvrši plaćanje na račun Zdravstvene ustanove broj:

Član 7.

Na prava i obaveze ugovornih strana koje nisu obuhvaćene ovim Ugovorom primjenjuju se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Sve eventualne sporove proistekle iz ovog Ugovora ugovorne strane će rješavati sporazumno, a ukoliko to ne bude moguće sporove će rješavati nadležni sud u Tuzli.

Član 8.

Ovaj Ugovor stupa na snagu kada ga potpišu obje ugovorne strane, a traje najduže do 31.12.2019.godine.

Član 9.

Ovaj Ugovor sačinjen je u tri istovjetna primjerka, od kojih po jedan primjerak zadržava svaka ugovorna strana, dok se jedan primjerak dostavlja Ministarstvu zdravstva Tuzlanskog kantona.

UGOVORNE STRANE

Zavod zdravstvenog osiguranja TK:
Direktor

Mirsad Hodžić, dipl.ecc.

Zdravstvena ustanova
Direktor

Broj:

Broj: